VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

Apskričių valstybinėms mokesčių inspekcijoms

Į

Nr.
Nr.

INFORMACINIS PRANEŠIMAS DĖL MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO 2 STRAIPSNIO 4 DALIES APIBENDRINTO KOMENTARO (PAAIŠKINIMO) PANAIKINIMO, 2 STRAIPSNIO 29^2 IR 31 DALIŲ APIBENDRINTO KOMENTARO (PAAIŠKINIMO) PAKEITIMO, 2 STRAIPSNIO APIBENDRINTO PAAIŠKINIMO (KOMENTARO) PAPILDYMO 4^1, 29^2, 29^3, 29^4, 29^5 IR 30^1 DALIMIS

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau — VMI), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau — MAĮ) 12 straipsniu, siekdama suvienodinti MAĮ taikymo praktiką, parengė MAĮ 2 straipsnio apibendrinto paaiškinimo (toliau — komentaras) pakeitimą, kuriuo panaikintas MAĮ 2 straipsnio 4 dalies komentaras, atnaujintas (pakeistas) MAĮ 2 straipsnio 29^2 ir 31 dalių komentaras, MAĮ 2 straipsnio komentaras papildytas 4^1, 29^2, 29^3, 29^4, 29^5 ir 30^1 dalimis (pridedama).

Komentaro pakeitimas parengtas atsižvelgiant į 2024-06-25 MAĮ pakeitimo įstatymą Nr. XIV-2805, kurio 2 straipsnis „2 straipsnio pakeitimas“ įsigaliojo nuo 2026-06-30.

Šiuo pakeitimu netekusiu galios pripažinta MAĮ 2 straipsnio 4 dalis, kuria buvo apibrėžta „baudų už administracinius nusižengimus administravimas“ sąvoka. MAĮ 2 straipsnis papildytas 4^1, 29^2, 29^3, 29^4, 29^5 ir 30^1 dalimis, kuriomis atitinkamai apibrėžtos naujos sąvokos: „ekonominė piniginė sankcija“, „nemokestinė nepriemoka“, „nemokestinė prievolė“, „nemokestinių prievolių administravimas“, „procesinė bauda“, „teismo priteista suma“. Atlikti redakciniai MAĮ 2 straipsnio 29^2 ir 31 dalių pakeitimai (29^2 dalies numeris pasikeitė į 29^6).

Atsižvelgdami į tai, kad komentaro tikslas yra suvienodinti MAĮ taikymo praktiką bei padėti mokesčių mokėtojams geriau suprasti ir tinkamai įgyvendinti savo teises ir pareigas, prašome vadovautis šiuo komentaru.

Visą MAĮ komentarą galite rasti čia.

Savarankiškai aktualią informaciją VMI administruojamų mokesčių klausimais, seminarų medžiagą, paaiškinimus ir komentarus galima rasti adresu www.vmi.lt.

PRIDEDAMA. Komentaro pakeitimo lyginamasis variantas, 6 lapai.

Viršininko pavaduotojas,
atliekantis viršininko funkcijas — Artūras Klerauskas

Informaciją apie asmens duomenų tvarkymą galima rasti adresu www.vmi.lt skiltyje Asmens duomenų sauga.

VMI VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA

Biudžetinė įstaiga,
Vasario 16-osios g. 14,
LT-01107 Vilnius

Tel. +370 5 266 8200,
El. p. vmi@vmi.lt,
www.vmi.lt
E. pristatymo dėžutės adresas 188659752

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre,
Kodas 188659752

Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 2 straipsnio 4 dalies apibendrinto paaiškinimo (komentaro) panaikinimas, MAĮ 2 straipsnio 29^2 ir 31 dalių apibendrinto paaiškinimo (komentaro) pakeitimas, MAĮ 2 straipsnio apibendrinto paaiškinimo (komentaro) papildymas 4^1, 29^2, 29^3, 29^4, 29^5 ir 30^1 dalimis

MAĮ 2 straipsnio 4 dalies apibendrinto paaiškinimo (komentaro) panaikinimas, MAĮ 2 straipsnio 29^2 ir 31 dalių apibendrinto paaiškinimo (komentaro) pakeitimas, MAĮ 2 straipsnio apibendrinto paaiškinimo (komentaro) papildymas 4^1, 29^2, 29^3, 29^4, 29^5 ir 30^1 dalimis.

4. *Neteko galios nuo 2026-06-30.*
Straipsnio dalies naikinimas:
Nr. XIV-2805, 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12622.

4^1. Ekonominė piniginė sankcija – Lietuvos Respublikos įstatymuose ir Europos Sąjungos teisės aktuose, reglamentuojančiuose poveikio priemonių skyrimą už padarytus teisės pažeidimus, nustatyta tvarka viešojo administravimo subjektų ar teismo asmenims, padariusiems teisės pažeidimų, paskirta ekonominio poveikio priemonė – bauda, mokama į valstybės biudžetą, išskyrus procesinę baudą, baudą už nusikalstamas veikas, teismo paskirtą Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatytais atvejais, ir baudą už administracinius nusižengimus, paskirtą Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.

Papildyta straipsnio dalimi:
Nr. XIV-2805, 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12622.

Komentaras

1. Komentuojamo straipsnio 4^1 dalyje apibrėžta ekonominės piniginės sankcijos sąvoka. Ekonominė piniginė sankcija – tai Lietuvos Respublikos įstatymuose ir Europos Sąjungos teisės aktuose, reglamentuojančiuose poveikio priemonių skyrimą už padarytus teisės pažeidimus, nustatyta tvarka viešojo administravimo subjekto arba teismo asmeniui už teisės pažeidimą paskirta ekonominio poveikio priemonė – bauda, mokama į valstybės biudžetą.

2. Sprendžiant, ar konkreti bauda laikytina ekonomine pinigine sankcija, vertinama, ar ji atitinka MAĮ 2 straipsnio 4^1 dalyje nustatytus požymius, įskaitant jos skyrimo teisinį pagrindą, baudą paskyrusį subjektą ir tai, ar bauda mokama į valstybės biudžetą. Taip pat atsižvelgiama į šioje dalyje nustatytas išimtis.

3. Ekonominėmis piniginėmis sankcijomis nelaikomos procesinės baudos (žr. MAĮ 2 straipsnio 29^5 dalies komentarą), baudos už nusikalstamas veikas, teismo paskirtos Baudžiamajame kodekse nustatytais atvejais, ir baudos už administracinius nusižengimus, paskirtos Administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.

4. Ekonominė piniginė sankcija priskiriama nemokestinėms prievolėms (žr. MAĮ 2 straipsnio 29^3 dalies komentarą). Laiku nesumokėta paskirta ekonominė piniginė sankcija sudaro nemokestinę nepriemoką, kaip ji apibrėžta MAĮ 2 straipsnio 29^2 dalyje.

5. Valstybinė mokesčių inspekcija ekonomines pinigines sankcijas pradeda administruoti gavusi duomenis apie jas iš kitų valstybės informacinių sistemų. Jas administruodamas mokesčių administratorius nenustato jų atsiradimo pagrindo, dydžio ar mokėjimo pareigos, o vykdo teisės aktuose nustatytas tokios prievolės administravimo funkcijas. Ekonominių piniginių sankcijų administravimas apima MAĮ 2 straipsnio 29^4 dalyje nurodytus administravimo veiksmus, o administravimą reglamentuoja MAĮ 14 straipsnio 7^1 dalis. Joje nustatyta, kurios MAĮ nuostatos ekonominėms piniginėms sankcijoms administruoti taikomos tiesiogiai, o kurios – *mutatis mutandis*.

Konkrečiai sumai taikoma administravimo ir išieškojimo tvarka nustatoma atsižvelgiant į jai taikytinas MAĮ ir kitų teisės aktų nuostatas.

(Papildyta pagal VMI prie FM 2026-11-24 raštą Nr. RTD-178).

29[2]. Nemokestinė nepriemoka – nemokestinių prievolių vykdymą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka laiku neįvykdytos nemokestinės prievolės suma.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. XIV-2805, 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12622.

Komentaras

1. Komentuojamo straipsnio 29[2] dalyje apibrėžta nemokestinės nepriemokos sąvoka. Nemokestinė nepriemoka – tai nemokestinių prievolių vykdymą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka laiku neįvykdytos nemokestinės prievolės suma.

2. Nemokestinė nepriemoka susidaro, kai asmuo teisės aktuose nustatytu terminu neįvykdo nemokestinės prievolės arba ją įvykdo ne visą. Nemokestinė prievolė apibrėžta MAĮ 2 straipsnio 29[3] dalyje (žr. MAĮ 2 straipsnio 29[3] dalies komentarą).

3. Nemokestinė prievolė apibrėžia asmens pareigą sumokėti MAĮ 2 straipsnio 29[3] dalyje nurodytas sumas, o nemokestinė nepriemoka – laiku neįvykdytos nemokestinės prievolės sumą.

4. Nemokestinių prievolių pasibaigimą, nemokestinių nepriemokų priverstinį išieškojimą ir šio išieškojimo sustabdymą reglamentuoja atitinkamos MAĮ nuostatos (žr. MAĮ 93, 105, 106 ir 110 straipsnių komentarus). Administracinių nuobaudų (kaip nemokestinės nepriemokos) sumokėjimo išdėstymas reglamentuojamas MAĮ 88 straipsnyje (žr. MAĮ 88 straipsnio komentarą).

(Papildyta pagal VMI prie FM 2026-11-24 raštą Nr. RTD-178).

29[3]. Nemokestinė prievolė – asmenų pareiga sumokėti Valstybinės mokesčių inspekcijos Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka administruojamą baudą už administracinius nusižengimus, paskirtą Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka, baudą už nusikalstamas veikas, teismo paskirtą Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatytais atvejais, baudą, paskirtą kaip ekonominę piniginę sankciją, procesinę baudą ir teismo priteistą sumą.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. XIV-2805, 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12622.

Komentaras

1. Komentuojamo straipsnio 29[3] dalyje apibrėžta nemokestinės prievolės sąvoka. Nemokestinė prievolė – tai asmens pareiga sumokėti šioje dalyje nurodytą piniginę sumą, kurią VMI prie FM administruoja MAĮ nustatyta tvarka.

2. Pagal MAĮ 2 straipsnio 29[3] dalį nemokestinėms prievolėms priskiriamos:

2.1. Baudos už administracinius nusižengimus, paskirtos Administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.

2.2. Baudos už nusikalstamas veikas, teismo paskirtos Baudžiamajame kodekse nustatytais atvejais.

2.3. Baudos, paskirtos kaip ekonominės piniginės sankcijos (žr. MAĮ 2 straipsnio 4[1] dalies komentarą).

2.4. Procesinės baudos (žr. MAĮ 2 straipsnio 29[5] dalies komentarą).

2.5. Teismo priteistos sumos (žr. MAĮ 2 straipsnio 30[1] dalies komentarą).

3. Nemokestinės prievolės skiriasi nuo mokestinių prievolių jų atsiradimo teisiniu pagrindu: nemokestinės prievolės atsiradimo pagrindas nėra mokesčio įstatymas, nustatantis pareigą

apskaičiuoti ir sumokėti mokestį. Nemokestinės prievolės atsiranda ne dėl pareigos mokėti mokestį, o dėl kitų teisės aktuose nustatytų aplinkybių. Šių prievolių administravimas, pavestas mokesčių administratoriui, nekeičia jų teisinio pobūdžio.

4. Nemokestinių prievolių administravimas (apskaita, įskaitymas, sumokėjimo išdėstymas, priverstinio išieškojimo inicijavimas, vykdymas, priežiūra ir sustabdymas, priverstinai išieškotų sumų paskirstymas) vykdomas MAĮ (žr. MAĮ 14 straipsnį) ir kitų atitinkamoms prievolėms taikomų teisės aktų nustatyta tvarka (Administracinių nusižengimų kodeksas, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas, Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas) (žr. MAĮ 2 straipsnio 29^4 dalies komentarą).

5. Nemokestinė prievolė ir nemokestinė nepriemoka nėra tapačios sąvokos. Nemokestinė prievolė apibrėžia asmens pareigą sumokėti MAĮ 2 straipsnio 29^3 dalyje nurodytą sumą, o nemokestinė nepriemoka – laiku neįvykdytos nemokestinės prievolės sumą (žr. MAĮ 2 straipsnio 29^2 dalies komentarą).

(Papildyta pagal VMI prie FM 2026-11-24 raštą Nr. RTD-178).

29^4. Nemokestinių prievolių administravimas – mokesčių administratoriaus funkcijų, susijusių su nutarimų ir (ar) administracinių nurodymų Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka skirti baudas už administracinius nusižengimus, teismų sprendimų Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatyta tvarka skirti baudas už nusikalstamas veikas, viešojo administravimo subjektų ar teismų priimtų sprendimų skirti ekonomines pinigines sankcijas, teismų, prokurorų, ikiteisminio tyrimo teisėjų priimtų sprendimų skirti procesines baudas, sprendimų dėl teismo priteistų sumų valstybės naudai vykdymu, atlikimas: šių prievolių apskaita, įskaitymas, sumokėjimo išdėstymas, priverstinio išieškojimo inicijavimas, vykdymas, priežiūra ir sustabdymas, priverstinai išieškotų sumų paskirstymas Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekse, Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekse ir šiame Įstatyme nustatyta tvarka.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. XIV-2805, 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12622.

Komentaras

1. Komentuojamo straipsnio 29^4 dalyje apibrėžta nemokestinių prievolių administravimo sąvoka. Nemokestinių prievolių administravimas apima mokesčių administratoriaus funkcijas, susijusias su MAĮ 2 straipsnio 29^3 dalyje nurodytų nemokestinių prievolių vykdymu:

1.1. Nutarimų ir (ar) administracinių nurodymų Administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka skirti baudas už administracinius nusižengimus vykdymu.

1.2. Teismų sprendimų Baudžiamojo kodekso nustatyta tvarka skirti baudas už nusikalstamas veikas vykdymu.

1.3. Viešojo administravimo subjektų ar teismų priimtų sprendimų skirti ekonomines pinigines sankcijas vykdymu.

1.4. Teismų, prokurorų ir ikiteisminio tyrimo teisėjų priimtų sprendimų skirti procesines baudas vykdymu.

1.5. Sprendimų dėl teismo priteistų sumų valstybės naudai vykdymu.

2. Nemokestinių prievolių administravimas turi būti atskiriamas nuo pačių nemokestinių prievolių paskyrimo ar priteisimo. Mokesčių administratorius atlieka įstatymuose jam pavestas nemokestinių prievolių administravimo funkcijas, o sprendimai dėl šių prievolių paskyrimo ar priteisimo priimami kompetentingų subjektų atitinkamų teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Nemokestinių prievolių administravimas apima šių prievolių apskaitą, įskaitymą, sumokėjimo išdėstymą, priverstinio išieškojimo inicijavimą, vykdymą, priežiūrą ir sustabdymą, taip pat priverstinai išieškotų sumų paskirstymą.

4. Nemokestinių prievolių administravimas vykdomas MAĮ nustatyta tvarka (žr. MAĮ 14 straipsnį), atsižvelgiant į konkrečiai nemokestinei prievolei taikytinas teisės normas, Administracinių nusižengimų kodeksą, Civilinio proceso kodeksą, Baudžiamojo proceso kodeksą, Bausmių vykdymo kodeksą.

5. Iki MAĮ pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2805 įsigaliojimo dienos įsiteisėjusiais spendimais paskirtų ar priteistų ekonominių piniginių sankcijų, baudų už nusikalstamas veikas, teismų priteistų sumų ir procesinių baudų administravimui taikomos pereinamosios nuostatos – šios nemokestinės prievolės administruojamos (įskaitant išieškojimą) iki nurodyto MAĮ pakeitimo įsigaliojimo (2026-06-30) galiojusia tvarka.

(Papildyta pagal VMI prie FM 2016-11-24 raštą Nr. RTD-178).

29[5]. Procesinė bauda – valstybės naudai teismo, ikiteisminio tyrimo teisėjo ar prokuroro baudžiamojo, administracinio, civilinio procesų tvarka, taip pat administracinių nusižengimų teisenoje paskirta bauda, mokama į valstybės biudžetą, išskyrus baudą už administracinius nusižengimus, paskirtą Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka, ir baudą už nusikalstamas veikas, teismo paskirtą Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatytais atvejais.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. XIV-2805, 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12622.

Komentaras

1. Komentuojamo straipsnio 29[5] dalyje apibrėžta procesinės baudos sąvoka ir nustatytos baudos, kurios pagal MAĮ nelaikomos procesinėmis baudomis. Procesinė bauda – valstybės naudai teismo, ikiteisminio tyrimo teisėjo ar prokuroro baudžiamojo, administracinio, civilinio procesų tvarka, taip pat administracinių nusižengimų teisenoje paskirta bauda, mokama į valstybės biudžetą, išskyrus šioje dalyje nurodytas išimtis.

2. Procesinės baudos sąvoka neapima:

2.1. Baudų už administracinius nusižengimus, paskirtų Administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.

2.2. Baudų už nusikalstamas veikas, teismo paskirtų Baudžiamajame kodekse nustatytais atvejais.

3. MAĮ prasme šios baudos laikomos atskira nemokestinių prievolių rūšimi (žr. MAĮ 2 straipsnio 29[3] dalies komentarą).

4. Procesinės baudos skyrimo pagrindus ir tvarką reglamentuoja atitinkami procesiniai įstatymai. Procesinės baudos skyrimas ir jos administravimas yra skirtingos funkcijos: procesinę baudą skiria atitinkamus įgaliojimus turintis subjektas, o paskirtos baudos administravimą teisės aktų nustatyta tvarka atlieka mokesčių administratorius.

5. Valstybinė mokesčių inspekcija procesines baudas pradeda administruoti gavusi apie jas duomenis iš Lietuvos teismų informacinės sistemos (LITEKO) ar kitų valstybės informacinių sistemų.

6. Procesinių baudų administravimą reglamentuoja MAĮ 14 straipsnio 7[2] dalis. Joje nustatyta, kurios MAĮ nuostatos procesinėms baudoms administruoti taikomos tiesiogiai, o kurios – *mutatis mutandis*. Šios nuostatos reglamentuoja atskirus procesinių baudų administravimo aspektus, įskaitant mokesčių administratoriaus funkcijas, prievolių pasibaigimą, priverstinį išieškojimą ir kitus įstatyme nurodytus veiksmus. Administruojant procesines baudas taip pat atsižvelgiama į atitinkamų procesinių įstatymų ir kitų taikytinų teisės aktų nuostatas.

(Papildyta pagal VMI prie FM 2026-11-24 raštą Nr. RTD-178).

29[6]. Seifo kamerų nuoma – kaip ši sąvoka apibrėžta Finansų įstaigų įstatyme.

Papildyta straipsnio dalimi:
Nr. XIII-2586, 2019-12-03, paskelbta TAR 2019-12-19, i. k. 2019-20554.
Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. XIV-2805, 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12622.

Komentaras

Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme numatyta, kad seifo kamerų nuoma – tai seifo kamerų, esančių nuolat saugomose patalpose, nuoma asmenims, kurie patys jose laiko savo vertybes.

(Papildyta pagal VMI prie FM 2020-02-12 raštą Nr. RM-4309, pakeista pagal VMI prie FM 2026-11-24 raštą Nr. RTD-178).

30[1]. Teismo priteista suma – valstybės naudai teismo priteistas žyminis mokestis ir (ar) kaip administracinės, baudžiamosios ar civilinės bylos nagrinėjimo išlaidos priteista suma, mokami į valstybės biudžetą.

Papildyta straipsnio dalimi:
Nr. XIV-2805, 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12622.

Komentaras

1. Komentuojamo straipsnio 30[1] dalyje apibrėžta teismo priteistos sumos sąvoka. Teismo priteista suma apima tik šioje dalyje nurodytas sumas – valstybės naudai teismo priteistą žyminį mokestį ir (ar) kaip administracinės, baudžiamosios ar civilinės bylos nagrinėjimo išlaidas priteistą sumą, mokamus į valstybės biudžetą. Sprendžiant, ar konkreti teismo priteista suma priskirtina šiai sąvokai, vertinama, ar ji priteista valstybės naudai, ar tai yra žyminis mokestis ir (ar) bylos nagrinėjimo išlaidos ir ar ji mokama į valstybės biudžetą.

2. Teismo priteista suma priskiriama nemokestinėms prievolėms, nurodytoms MAĮ 2 straipsnio 29[3] dalyje. Pareiga sumokėti tokią sumą grindžiama įsiteisėjusiu teismo sprendimu, kuriuo suma priteisiama valstybės naudai. Laiku nesumokėta teismo priteista suma sudaro nemokestinę nepriemoką, kaip ji apibrėžta MAĮ 2 straipsnio 29[2] dalyje.

3. Valstybinė mokesčių inspekcija teismų priteistas sumas pradeda administruoti gavusi duomenis apie jas iš Lietuvos teismų informacinės sistemos (LITEKO). Mokesčių administratorius, administruodamas teismo priteistą sumą, nenustato jos atsiradimo pagrindo, dydžio ar mokėjimo pareigos, o vykdo teisės aktuose nustatytas tokios prievolės administravimo funkcijas.

4. Teismų priteistų sumų administravimas apima MAĮ 2 straipsnio 29[4] dalyje nurodytus administravimo veiksmus, o administravimą reglamentuoja MAĮ 14 straipsnio 7[4] dalis. Joje nustatyta, kurios MAĮ nuostatos teismų priteistoms sumoms administruoti taikomos tiesiogiai, o kurios – *mutatis mutandis*. Konkrečiai sumai taikoma administravimo ir išieškojimo tvarka nustatoma atsižvelgiant į jai taikytinas MAĮ ir kitų teisės aktų nuostatas.

(Papildyta pagal VMI prie FM 2026-11-24 raštą Nr. RTD-178).

31. Šio Įstatymo 2 straipsnio 1–30[1] dalyse vartojamos sąvokos suprantamos taip, jeigu atitinkamo mokesčio įstatymas nenustato kitaip.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. X-1249, 2007-07-03, paskelbta Žin. 2007-07-19, i. k. 80-3220,
Nr. XI-558, 2009-12-10, paskelbta Žin. 2009-12-28, i. k. 153-6896,
Nr. XI-1875, 2011-12-22, paskelbta Žin. 2011-12-31, i. k. 163-7766,
Nr. XIV-2805, 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12622.

Komentaras

Siekiant aiškumo, MAĮ naudojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos komentuojamo straipsnio 1–30[1] dalyse. Jeigu atitinkamas įstatymas apibrėžia sąvoką kitaip, vadovaujamasi atskiro mokesčio įstatymo nustatytomis sąvokomis.

(Pakeista pagal VMI prie FM 2026-11-24 raštą Nr. RTD-178).

Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 2 straipsnio 4 dalies apibendrinto paaiškinimo (komentaro) panaikinimo, MAĮ 2 straipsnio 29^2 ir 31 dalių apibendrinto paaiškinimo (komentaro) pakeitimo, MAĮ 2 straipsnio apibendrinto paaiškinimo (komentaro) papildymo 4^1, 29^2, 29^3, 29^4, 29^5 ir 30^1 dalimis projektas

MAĮ 2 straipsnio 4 dalies apibendrinto paaiškinimo (komentaro) panaikinimas, MAĮ 2 straipsnio 29^2 ir 31 dalių apibendrinto paaiškinimo (komentaro) pakeitimas, MAĮ 2 straipsnio apibendrinto paaiškinimo (komentaro) papildymas 4^1, 29^2, 29^3, 29^4, 29^5 ir 30^1 dalimis.

4. *Neteko galios nuo 2026-06-30.*
Straipsnio dalies naikinimas:
Nr. XIV-2805, 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12622.

~~**4. Baudų už administracinius nusižengimus administravimas mokesčių administratoriaus funkcijų, susijusių su nutarimų ir (ar) administracinių nurodymų skirti baudas už administracinius nusižengimus vykdymu, įgyvendinimas atliekant šių baudų apskaitą, įskaitymą, sumokėjimo atidėjimą ar išdėstymą, priverstinio išieškojimo inicijavimą, priverstinio išieškojimo priežiūrą, priverstinio išieškojimo sustabdymą, priverstinai išieškotų baudų paskirstymą Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso, šio Įstatymo ir kitų įstatymų nustatyta tvarka.**~~

~~*(Pakeista pagal 2013-11-19 įstatymą Nr. XII-602 (įsigaliojo nuo 2015-07-01 remiantis 2014-12-18 18 įstatymu Nr. XII-1511), pagal 2016-04-14 įstatymą Nr. XII-2312 (įsigaliojo nuo 2017-01-01).)*~~

~~Komentaras~~

~~Komentuojamo straipsnio 4 dalyje apibrėžta, kokių mokesčių administratoriaus (Valstybinės mokesčių inspekcijos) funkcijų, susijusių su nutarimų ir (ar) administracinių nurodymų skirti baudas už administracinius nusižengimus vykdymu, įgyvendinimas laikomas baudų už administracinius nusižengimus administravimu. Pažymėtina, kad detalesnis šios nuostatos turinys atskleidžiamas MAĮ 14 straipsnio 7 dalyje, kurioje nustatyta, kurie šio Įstatymo straipsniai, reglamentuojantys mokesčių administravimo procedūras, taikomi tiesiogiai, o kurie taikytini *mutatis mutandis* už administracinius nusižengimus Administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka paskirtų baudų administravimui ir išieškojimui (žr. MAĮ 14 straipsnio 7 dalyje išvardytų šio Įstatymo straipsnių komentarus.)~~

~~(Pakeista pagal VMI prie FM 2022-12-22 raštą Nr. R-5203.)~~

4^1. Ekonominė piniginė sankcija – Lietuvos Respublikos įstatymuose ir Europos Sąjungos teisės aktuose, reglamentuojančiuose poveikio priemonių skyrimą už padarytus teisės pažeidimus, nustatyta tvarka viešojo administravimo subjektų ar teismo asmenims, padariusiems teisės pažeidimų, paskirta ekonominio poveikio priemonė – bauda, mokama į valstybės biudžetą, išskyrus procesinę baudą, baudą už nusikalstamas veikas, teismo paskirtą Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatytais atvejais, ir baudą už administracinius nusižengimus, paskirtą Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.

Papildyta straipsnio dalimi:
Nr. XIV-2805, 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12622.

Komentaras

6. Komentuojamo straipsnio 4^1 dalyje apibrėžta ekonominės piniginės sankcijos sąvoka. Ekonominė piniginė sankcija – tai Lietuvos Respublikos įstatymuose ir Europos Sąjungos teisės aktuose, reglamentuojančiuose poveikio priemonių skyrimą už padarytus teisės pažeidimus, nustatyta tvarka viešojo administravimo subjekto arba teismo asmeniui už teisės pažeidimą paskirta ekonominio poveikio priemonė – bauda, mokama į valstybės biudžetą.

7. Sprendžiant, ar konkreti bauda laikytina ekonomine pinigine sankcija, vertinama, ar ji atitinka MAĮ 2 straipsnio 4^1 dalyje nustatytus požymius, įskaitant jos skyrimo teisinį pagrindą, baudą paskyrusį subjektą ir tai, ar bauda mokama į valstybės biudžetą. Taip pat atsižvelgiama į šioje dalyje nustatytas išimtis.

8. Ekonominėmis piniginėmis sankcijomis nelaikomos procesinės baudos (žr. MAĮ 2 straipsnio 29^5 dalies komentarą), baudos už nusikalstamas veikas, teismo paskirtos Baudžiamajame kodekse nustatytais atvejais, ir baudos už administracinius nusižengimus, paskirtos Administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.

9. Ekonominė piniginė sankcija priskiriama nemokestinėms prievolėms (žr. MAĮ 2 straipsnio 29^3 dalies komentarą). Laiku nesumokėta paskirta ekonominė piniginė sankcija sudaro nemokestinę nepriemoką, kaip ji apibrėžta MAĮ 2 straipsnio 29^2 dalyje.

10. Valstybinė mokesčių inspekcija ekonomines pinigines sankcijas pradeda administruoti gavusi duomenis apie jas iš kitų valstybės informacinių sistemų. Jas administruodamas mokesčių administratorius nenustato jų atsiradimo pagrindo, dydžio ar mokėjimo pareigos, o vykdo teisės aktuose nustatytas tokios prievolės administravimo funkcijas. Ekonominių piniginių sankcijų administravimas apima MAĮ 2 straipsnio 29^4 dalyje nurodytus administravimo veiksmus, o administravimą reglamentuoja MAĮ 14 straipsnio 7^1 dalis. Joje nustatyta, kurios MAĮ nuostatos ekonominėms piniginėms sankcijoms administruoti taikomos tiesiogiai, o kurios – *mutatis mutandis*. Konkrečiai sumai taikoma administravimo ir išieškojimo tvarka nustatoma atsižvelgiant į jai taikytinas MAĮ ir kitų teisės aktų nuostatas.

(Papildyta pagal VMI prie FM [data] raštą Nr. [numeris]).

29^2. Nemokestinė nepriemoka – nemokestinių prievolių vykdymą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka laiku neįvykdytos nemokestinės prievolės suma.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. XIV-2805, 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12622.

Komentaras

5. Komentuojamo straipsnio 29^2 dalyje apibrėžta nemokestinės nepriemokos sąvoka. Nemokestinė nepriemoka – tai nemokestinių prievolių vykdymą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka laiku neįvykdytos nemokestinės prievolės suma.

6. Nemokestinė nepriemoka susidaro, kai asmuo teisės aktuose nustatytu terminu neįvykdo nemokestinės prievolės arba ją įvykdo ne visą. Nemokestinė prievolė apibrėžta MAĮ 2 straipsnio 29^3 dalyje (žr. MAĮ 2 straipsnio 29^3 dalies komentarą).

7. Nemokestinė prievolė apibrėžia asmens pareigą sumokėti MAĮ 2 straipsnio 29^3 dalyje nurodytas sumas, o nemokestinė nepriemoka – laiku neįvykdytos nemokestinės prievolės sumą.

8. Nemokestinių prievolių pasibaigimą, nemokestinių nepriemokų priverstinį išieškojimą ir šio išieškojimo sustabdymą reglamentuoja atitinkamos MAĮ nuostatos (žr. MAĮ 93, 105, 106 ir 110 straipsnių komentarus). Administracinių nusižengimų baudų (kaip nemokestinės nepriemokos) sumokėjimo išdėstymas reglamentuojamas MAĮ 88 straipsnyje (žr. MAĮ 88 straipsnio komentarą).

(Papildyta pagal VMI prie FM [data] raštą Nr. [numeris]).

29³. Nemokestinė prievolė – asmenų pareiga sumokėti Valstybinės mokesčių inspekcijos Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka administruojamą baudą už administracinius nusižengimus, paskirtą Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka, baudą už nusikalstamas veikas, teismo paskirtą Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatytais atvejais, baudą, paskirtą kaip ekonominę piniginę sankciją, procesinę baudą ir teismo priteistą sumą.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. XIV-2805, 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12622.

Komentaras

6. Komentuojamo straipsnio 29³ dalyje apibrėžta nemokestinės prievolės sąvoka. Nemokestinė prievolė – tai asmens pareiga sumokėti šioje dalyje nurodytą piniginę sumą, kurią VMI prie FM administruoja MAĮ nustatyta tvarka.

7. Pagal MAĮ 2 straipsnio 29³ dalį nemokestinėms prievolėms priskiriamos:

2.3. Baudos už administracinius nusižengimus, paskirtos Administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.

2.4. Baudos už nusikalstamas veikas, teismo paskirtos Baudžiamajame kodekse nustatytais atvejais.

2.6. Baudos, paskirtos kaip ekonominės piniginės sankcijos (žr. MAĮ 2 straipsnio 4¹ dalies komentarą).

2.7. Procesinės baudos (žr. MAĮ 2 straipsnio 29⁵ dalies komentarą).

2.8. Teismo priteistos sumos (žr. MAĮ 2 straipsnio 30¹ dalies komentarą).

8. Nemokestinės prievolės skiriasi nuo mokestinių prievolių jų atsiradimo teisiniu pagrindu: nemokestinės prievolės atsiradimo pagrindas nėra mokesčio įstatymas, nustatantis pareigą apskaičiuoti ir sumokėti mokestį. Nemokestinės prievolės atsiranda ne dėl pareigos mokėti mokestį, o dėl kitų teisės aktuose nustatytų aplinkybių. Šių prievolių administravimas, pavestas mokesčių administratoriui, nekeičia jų teisinio pobūdžio.

9. Nemokestinių prievolių administravimas (apskaita, įskaitymas, sumokėjimo išdėstymas, priverstinio išieškojimo inicijavimas, vykdymas, priežiūra ir sustabdymas, priverstinai išieškotų sumų paskirstymas) vykdomas MAĮ (žr. MAĮ 14 straipsnį) ir kitų atitinkamoms prievolėms taikomų teisės aktų nustatyta tvarka (Administracinių nusižengimų kodeksas, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas, Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas) (žr. MAĮ 2 straipsnio 29⁴ dalies komentarą).

10. Nemokestinė prievolė ir nemokestinė nepriemoka nėra tapačios sąvokos. Nemokestinė prievolė apibrėžia asmens pareigą sumokėti MAĮ 2 straipsnio 29³ dalyje nurodytą sumą, o nemokestinė nepriemoka – laiku neįvykdytos nemokestinės prievolės sumą (žr. MAĮ 2 straipsnio 29² dalies komentarą).

(Papildyta pagal VMI prie FM [data] raštą Nr. [numeris]).

29⁴. Nemokestinių prievolių administravimas – mokesčių administratoriaus funkcijų, susijusių su nutarimų ir (ar) administracinių nurodymų Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka skirti baudas už administracinius nusižengimus, teismų sprendimų Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatyta tvarka skirti baudas už nusikalstamas veikas, viešojo administravimo subjektų ar teismų priimtų sprendimų skirti ekonomines pinigines sankcijas, teismų, prokurorų, ikiteisminio tyrimo teisėjų priimtų sprendimų skirti procesines baudas, sprendimų dėl teismo priteistų sumų valstybės naudai vykdymu, atlikimas: šių prievolių apskaita, įskaitymas, sumokėjimo išdėstymas, priverstinio išieškojimo inicijavimas, vykdymas, priežiūra ir sustabdymas, priverstinai išieškotų sumų

paskirstymas Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekse, Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekse ir šiame Įstatyme nustatyta tvarka.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. XIV-2805, 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12622.

Komentaras

2. Komentuojamo straipsnio 29^4 dalyje apibrėžta nemokestinių prievolių administravimo sąvoka. Nemokestinių prievolių administravimas apima mokesčių administratoriaus funkcijas, susijusias su MAĮ 2 straipsnio 29^3 dalyje nurodytų nemokestinių prievolių vykdymu:

5.1. Nutarimų ir (ar) administracinių nurodymų Administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka skirti baudas už administracinius nusižengimus vykdymu.

5.2. Teismų sprendimų Baudžiamojo kodekso nustatyta tvarka skirti baudas už nusikalstamas veikas vykdymu.

5.3. Viešojo administravimo subjektų ar teismų priimtų sprendimų skirti ekonomines pinigines sankcijas vykdymu.

5.4. Teismų, prokurorų ir ikiteisminio tyrimo teisėjų priimtų sprendimų skirti procesines baudas vykdymu.

5.5. Sprendimų dėl teismo priteistų sumų valstybės naudai vykdymu.

6. Nemokestinių prievolių administravimas turi būti atskiriamas nuo pačių nemokestinių prievolių paskyrimo ar priteisimo. Mokesčių administratorius atlieka įstatymuose jam pavestas nemokestinių prievolių administravimo funkcijas, o sprendimai dėl šių prievolių paskyrimo ar priteisimo priimami kompetentingų subjektų atitinkamų teisės aktų nustatyta tvarka.

7. Nemokestinių prievolių administravimas apima šių prievolių apskaitą, įskaitymą, sumokėjimo išdėstymą, priverstinio išieškojimo inicijavimą, vykdymą, priežiūrą ir sustabdymą, taip pat priverstinai išieškotų sumų paskirstymą.

8. Nemokestinių prievolių administravimas vykdomas MAĮ nustatyta tvarka (žr. MAĮ 14 straipsnį), atsižvelgiant į konkrečiai nemokestinei prievolei taikytinas teisės normas, Administracinių nusižengimų kodeksą, Civilinio proceso kodeksą, Baudžiamojo proceso kodeksą, Bausmių vykdymo kodeksą.

9. Iki MAĮ pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2805 įsigaliojimo dienos įsiteisėjusiais spendimais paskirtų ar priteistų ekonominių piniginių sankcijų, baudų už nusikalstamas veikas, teismų priteistų sumų ir procesinių baudų administravimui taikomos pereinamosios nuostatos – šios nemokestinės prievolės administruojamos (įskaitant išieškojimą) iki nurodyto MAĮ pakeitimo įsigaliojimo (2026-06-30) galiojusia tvarka.

(Papildyta pagal VMI prie FM [data] raštą Nr. [numeris]).

29^5. Procesinė bauda – valstybės naudai teismo, ikiteisminio tyrimo teisėjo ar prokuroro baudžiamojo, administracinio, civilinio procesų tvarka, taip pat administracinių nusižengimų teisenoje paskirta bauda, mokama į valstybės biudžetą, išskyrus baudą už administracinius nusižengimus, paskirtą Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka, ir baudą už nusikalstamas veikas, teismo paskirtą Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatytais atvejais.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. XIV-2805, 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12622.

Komentaras

7. Komentuojamo straipsnio 29^5 dalyje apibrėžta procesinės baudos sąvoka ir nustatytos baudos, kurios pagal MAĮ nelaikomos procesinėmis baudomis. Procesinė bauda – valstybės naudai teismo, ikiteisminio tyrimo teisėjo ar prokuroro baudžiamojo, administracinio, civilinio procesų tvarka, taip pat administracinių nusižengimų teisenoje paskirta bauda, mokama į valstybės biudžetą, išskyrus šioje dalyje nurodytas išimtis.

8. Procesinės baudos sąvoka neapima:

8.1. Baudų už administracinius nusižengimus, paskirtų Administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.

8.2. Baudų už nusikalstamas veikas, teismo paskirtų Baudžiamajame kodekse nustatytais atvejais.

9. MAĮ prasme šios baudos laikomos atskira nemokestinių prievolių rūšimi (žr. MAĮ 2 straipsnio 29^3 dalies komentarą).

10. Procesinės baudos skyrimo pagrindus ir tvarką reglamentuoja atitinkami procesiniai įstatymai. Procesinės baudos skyrimas ir jos administravimas yra skirtingos funkcijos: procesinę baudą skiria atitinkamus įgaliojimus turintis subjektas, o paskirtos baudos administravimą teisės aktų nustatyta tvarka atlieka mokesčių administratorius.

11. Valstybinė mokesčių inspekcija procesines baudas pradeda administruoti gavusi apie jas duomenis iš Lietuvos teismų informacinės sistemos (LITEKO) ar kitų valstybės informacinių sistemų.

12. Procesinių baudų administravimą reglamentuoja MAĮ 14 straipsnio 7^2 dalis. Joje nustatyta, kurios MAĮ nuostatos procesinėms baudoms administruoti taikomos tiesiogiai, o kurios – *mutatis mutandis*. Šios nuostatos reglamentuoja atskirus procesinių baudų administravimo aspektus, įskaitant mokesčių administratoriaus funkcijas, prievolių pasibaigimą, priverstinį išieškojimą ir kitus įstatyme nurodytus veiksmus. Administruojant procesines baudas taip pat atsižvelgiama į atitinkamų procesinių įstatymų ir kitų taikytinų teisės aktų nuostatas.

(Papildyta pagal VMI prie FM [data] raštą Nr. [numeris]).

29^{26}. Seifo kamerų nuoma – kaip ši sąvoka apibrėžta Finansų įstaigų įstatyme.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. XIII-2586, 2019-12-03, paskelbta TAR 2019-12-19, i. k. 2019-20554.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. XIV-2805, 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12622.

Komentaras

Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme numatyta, kad seifo kamerų nuoma – tai seifo kamerų, esančių nuolat saugomose patalpose, nuoma asmenims, kurie patys jose laiko savo vertybes.

(Papildyta pagal VMI prie FM ~~raštą~~ 2020-02-12 raštą Nr. RM-4309**, pakeista pagal VMI prie FM [data] raštą Nr. [numeris]).**

30^1. Teismo priteista suma – valstybės naudai teismo priteistas žyminis mokestis ir (ar) kaip administracinės, baudžiamosios ar civilinės bylos nagrinėjimo išlaidos priteista suma, mokami į valstybės biudžetą.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. XIV-2805, 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12622.

Komentaras

5. Komentuojamo straipsnio 30[1] dalyje apibrėžta teismo priteistos sumos sąvoka. Teismo priteista suma apima tik šioje dalyje nurodytas sumas – valstybės naudai teismo priteistą žyminį mokestį ir (ar) kaip administracinės, baudžiamosios ar civilinės bylos nagrinėjimo išlaidas priteistą sumą, mokamus į valstybės biudžetą. Sprendžiant, ar konkreti teismo priteista suma priskirtina šiai sąvokai, vertinama, ar ji priteista valstybės naudai, ar tai yra žyminis mokestis ir (ar) bylos nagrinėjimo išlaidos ir ar ji mokama į valstybės biudžetą.

6. Teismo priteista suma priskiriama nemokestinėms prievolėms, nurodytoms MAĮ 2 straipsnio 29[3] dalyje. Pareiga sumokėti tokią sumą grindžiama įsiteisėjusiu teismo sprendimu, kuriuo suma priteisiama valstybės naudai. Laiku nesumokėta teismo priteista suma sudaro nemokestinę nepriemoką, kaip ji apibrėžta MAĮ 2 straipsnio 29[2] dalyje.

7. Valstybinė mokesčių inspekcija teismų priteistas sumas pradeda administruoti gavusi duomenis apie jas iš Lietuvos teismų informacinės sistemos (LITEKO). Mokesčių administratorius, administruodamas teismo priteistą sumą, nenustato jos atsiradimo pagrindo, dydžio ar mokėjimo pareigos, o vykdo teisės aktuose nustatytas tokios prievolės administravimo funkcijas.

8. Teismų priteistų sumų administravimas apima MAĮ 2 straipsnio 29[4] dalyje nurodytus administravimo veiksmus, o administravimą reglamentuoja MAĮ 14 straipsnio 7[4] dalis. Joje nustatyta, kurios MAĮ nuostatos teismų priteistoms sumoms administruoti taikomos tiesiogiai, o kurios – *mutatis mutandis*. Konkrečiai sumai taikoma administravimo ir išieškojimo tvarka nustatoma atsižvelgiant į jai taikytinas MAĮ ir kitų teisės aktų nuostatas.

(Papildyta pagal VMI prie FM [data] raštą Nr. [numeris]).

31. Šio Įstatymo 2 straipsnio 1–30[1] ~~26~~ dalyse vartojamos sąvokos suprantamos taip, jeigu atitinkamo mokesčio įstatymas nenustato kitaip.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. X-1249, 2007-07-03, paskelbta Žin. 2007-07-19, i. k. 80-3220,

Nr. XI-558, 2009-12-10, paskelbta Žin. 2009-12-28, i. k. 153-6896,

Nr. XI-1875, 2011-12-22, paskelbta Žin. 2011-12-31, i. k. 163-7766,

Nr. XIV-2805, 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12622.

Komentaras

~~1.~~ Siekiant aiškumo, MAĮ naudojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos komentuojamo straipsnio 1–**30[1]** ~~26~~ dalyse. Jeigu atitinkamas įstatymas apibrėžia sąvoką kitaip, vadovaujamasi atskiro mokesčio įstatymo nustatytomis sąvokomis.

(Pakeista pagal VMI prie FM [data] raštą Nr. [numeris]).